

Katedra anglického jazyka a literatury

Posudek vedoucího bakalářské práce KAJL UHK

Autor práce Matěj Rademacher

Studijní obor Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Forma studia prezenční

Název práce Překlady vlastních jmen v díle Terryho Pratchetta

Vedoucí práce Mgr. Michal Pištora

Oponent práce Mgr. Vladimíra Ježdíková, Ph.D.

Kritéria hodnocení práce	Hodnocení A - F
Obsahová stránka	
Formulace cílů práce	A
Vhodnost využití primárních a sekundárních zdrojů pro podporu argumentace	B
Rozsah a hloubka vlastní analýzy, kritický přístup ke zdrojům	C
Interpretace dat a splnění cílů práce	D
Formální stránka	
Logická struktura práce	B
Úroveň jazykového zpracování	C
Dodržení bibliografických norem	C
Komentáře k hodnocení	
Hodnocená práce si klade za cíl zanalyzovat překladatelské postupy týkající se vlastních jmen v beletristické literatuře. Jako zdroj vlastních jmen bylo vybráno dílo Terryho Pratchetta, které se pro tento záměr zdá jako vhodné hned z několika důvodů. Pratchettovy knihy o Zeměploše jsou velmi bohaté na vlastní jména, většina byla stvořena právě autorem, a navíc máme k dispozici jejich český překlad z pera Jana Kantůrka, který je obecně pokládán za velmi zdařilý. Právě jeho převedení vlastních jmen je mnohými vnímáno jako jeden z důvodů, proč se tyto knihy u nás těší velmi vysoké popularitě. Navíc Kantůrek celkem konzistentně překládá téměř všechna vlastní jména, a tudíž poskytuje dostatek materiálu k analýze. Struktura práce je logická a dělí se na část teoretickou a praktickou. V teoretické části nás autor postupně uvádí do problematiky překladu v obecné rovině, technik překladatelovy práce, představuje základní přístupy k překládání vlastních jmen a jejich specifika. Pro praktickou část práce si pak autor zvolil 60 vlastních jmen z různých knih série o Zeměploše a na základě jím popsanych překladatelských metod se snaží postihnout, o který typ překladu se jedná. Dále pak navrhuje alternativní překlad v rámci původní metody a následně se pokouší o překlad pomocí další(ch) z možných metod. Tento přístup mu umožňuje lepší pochopení vhodnosti jednotlivých metod překladu. Aby autor získal alespoň nějakou zpětnou vazbu ke svým alternativním překladům, provedl anketní šetření mezi Pratchettovými čtenáři, které požádal o hodnocení a komentář k vybraným variantám. Práci uzavírá shrnutí nejčastějších překladatelských postupů zvolených Kantůrkem a i na základě vlastní zkušenosti s alternativními překlady zamyšlení se nad důvody, které k jejich oblíbě zřejmě	

vedly.

Autorovi se bohužel ne vždy podařilo správně určit překladatelský postup. Je zajímavé, že u některých jmen byl autor schopen dohledat význam slova, který vedl k danému překladu, avšak u některých nikoliv. To mohlo být zapříčiněno nedostatečnou jazykovou analýzou původní podoby daného vlastního jména a přílišným spoléháním na vlastní jazykový instinkt, případně znalost. Na str. 34 např. autor analyzuje jméno Mrs. Whitlow a uvádí, že bylo do češtiny převedeno substitucí jako paní Vidláková. Autor k tomu uvádí: „*there is no connection between Whitlow and Vidláková*“. Kdyby ovšem provedl důslednou rešerši, pak by zjistil, že slovo *whitlow* je označení pro hnisavý zánět prstu, které se česky překládá buď odborně jako panaricium, nebo lidově jako vidlák. Na stejné straně pak chybně dovozuje, že české slovo „rozšafný“ je označení pro osobu „*who spends money in an irresponsible way*“. Ovšem Slovník spisovné češtiny (1978) význam definuje jako „*uvážlivý, moudrý*“ a v obecném povědomí je mu dáván spíše význam „*bodrý, žoviální*“. Na str. 37 pak český překlad jména Granny Weatherwax jako Bábi Zlopočasná hodnotí jako příklad substituce, přičemž ignoruje fakt, že podstatné jméno „*wax*“ se v angličtině slangově užívá i jako synonymum pro „*zuřivost, vztek*“. Dále také tvrdí, že Kantůrek pro lepší překlad slovo „*dibbler*“ zaměnil za „*dibber*“ (str. 46). Ve skutečnosti se ale jedná se o alternativní pravopis téhož slova se stále stejným významem, tj. sázecí kolík. Podobné omyly se v celé práci objevují ještě několikrát a paradoxně tak potvrzují autorovu vlastní větu, která zdůrazňuje, že pro úspěšný překlad „*the translator has to understand a text from philological point of view*“. Naopak kladně hodnotím autorovu snahu o zamyšlení se ohledně vhodnosti každé překladatelské metody s ohledem na typ vlastního jména.

Záměrně zde nebudu hodnotit autorem navržené alternativní překlady. V kontextu práce je chápu jako kreativní metodu, která mu umožnila lépe proniknout do různých metod překladatelského procesu a pochopit jeho složitost. Hodnocení výsledku by pak samozřejmě bylo do značné míry vyjadřováním osobních preferencí. Pouze v porovnání s oficiálním překladem poznamenám, že Kantůrek vždy dává přednost humornějšímu překladu (např. Shoe jako Půlbotka). Takto jasná „filozofie“ překladu v navržených alternativách není, což je ale nepochybně zčásti dáno tím, že šlo o překlady jednotlivých slov, a nikoliv o překlad celého díla.

Autor při tvorbě své práce použil dostatečné množství kvalitních zdrojů a používá je vesměs vhodně k podpoře své argumentace. Také celkový rozsah práce je dostačující.

Po formální i jazykové stránce je text na standardní úrovni. Jazykové chyby a překlepy se sice občas objevují, ale nebrání porozumění (např. surname na str. 14 a 31; can be show na str. 20; Pratchett dies on na str. 21; a one red na str. 25; his name could by na str. 32; i don't na str. 40; who and spends na str. 52). Stylisticky rušivě působí opakování shodných frází ve vlastní analýze.

V rámci formálního zpracování bych pak upozornil na občas chybné (ne)uvádění interpunkce, včetně přehledu citovaných zdrojů a občasné chybějící mezery mezi tečkou a následujícím číslem. Dále je u některých tištěných zdrojů zbytečně dvakrát uváděn rok vydání (např. zdroj č. 11 a č. 21), u zdroje č. 17 je očividně nesprávně uveden celkový rozsah stran, naopak u zdroje č. 23 je oproti zbylým uveden počet stran nadbytečně. Poslední citovaný zdroj na str. 21 se v seznamu zdrojů pod tímto názvem nenachází. Sekundární citace autora Daviese na str. 16 je uvedena nepřesným způsobem.

Na závěr konstatuji, že si autor zvolil zajímavé téma, které se snažil pomocí zvolených přístupů samostatně zpracovat. Výsledek bohužel není úplně bez chyb, ale autor prokázal ve zpracování samostatnost a jistou míru kreativity, což by měl být jeden z hlavních přínosů zpracování bakalářské práce. I přes uvedené nedostatky tedy text podle mého názoru splňuje nároky na tento typ prací kladené.